

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת דברים

כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה

או לעילוי נשמת

ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:

א.ש. אשדוד

0527627127

פרשת דברים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו' (דברים א א).

שנשתברו הלוחות, וחטא מרגלים בתשעה באב שקבעו בכיה לדורות.

זקני האמרי נועם אמר ששורש כל החטאים היו אלו שני חטאים העגל והמרגלים, כי בשעת מתן תורה כבר פסקה זוהמתן לולי שחטאו בעגל. ואלמלא חטא מרגלים אח"כ, היו נכנסים תיכף לארץ ישראל עם משה רבינו ע"ה, והיה משה מבטל יצרא דעבודה זרה והיה נתכפר להם חטא העגל, ולא היה נחרב בית המקדש אילו היה משה בארץ ישראל, ועל ידי חטא המרגלים חזר גם חטא העגל למקומו. והמה שני עבירות עבודה זרה ולשון הרע. ועי"ז נחרבו שני בתי מקדשינו, כי בית המקדש הראשון נחרב ע"י עון עבודה זרה (יומא ט:), ובית המקדש שני בעון שנאת חנם (שם) שהוא לשון הרע. ונפגמו ב' חדשים תמוז אב הנקרא עינים כידוע, ע"י אלו החטאים, כי חטא עבודה זרה היה ביי"ז תמוז

וזה שאמר הנביא (איכה ה יז) 'על זה היה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו', היינו 'על זה' ראשי תיבות ל'שון הרע ע'בודה זרה, על ידי זה דוה לבנו, היינו ירושלים הנקראת לב כמו שכתוב (ישעיה מ ב) דברו על לב ירושלים, על אלה חשכו עינינו, כי אלה רומז על אלה אלהיך ישראל (שמות לב ד ח), גם אלה רומז על המרגלים, 'אלה' ראשי תיבות ל'תור א'ת ה'ארץ (במדבר יג טז, שם יד לו לח).

גם איתא בספרים 'אלה' ראשי תיבות א'בק ל'שון הרע. וזהו על 'אלה' היינו ע"י אלו שני החטאים חשכו עינינו, חדשי תמוז אב הנקראים עינים, ועי"ז נחרבו המקדשים הנקראים לב ע"י חשכת עינים, דשוריני דעינא באובנתא דליבא תלו (עבודה זרה כח:), ולזה גרמו 'איכה' כי 'איכה' גימטריא 'אלה', ולזה נפלו אלו הימים י"ז בתמוז

שהעיקר לתקן שני החטאים עבודה זרה ולשון הרע המרומזים בתיבת 'אלה', עכתו"ד.

והנה הפשט הפשוט במה שאמר הנביא (איכה ה יז-יח) על זה היה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו על הר ציון ששמם שועלים הלכו בו. שנשבר לבם בקרבם וחשך עיניהם מרוב צער כשראו את החורבן הנורא של בית המקדש ושועלים הלכו בו.

אמנם לפי דברי האמרי נועם נראה לומר ענין אחר בביאור הכתוב, שכשהם ראו את החורבן, את הר ציון ששמם, נקרע לבם וחשך עיניהם, גלל היותם הגורם שבגללם נחרב בית המקדש, שלבם שחשק להם עבודה זרה, ועיניהם שהסתכלו בהם בעין הרע, וזה גרם להם לדבר לשון הרע, ועי"ז שרר שנאת חנם בינם, ועל זה היה דוה לבם וחשכו עיניהם, שהם היו הגורמים של חורבן בית המקדש.

ותשעה באב דמתענין בהון ל"ו שעות, כי ב"ז בתמוז אין מתענין רק ביום שנחשב ל"ב שעות, ובתשעה באב כ"ד שעות, כמנין 'אלה' שנחשכו העינים, והוא נגד אור ז' ימי בראשית ששימש ל"ו שעות, ובכאן ר"ל שימש החושך ל"ו שעות.

והנה כתיב (ישעיה סג ט) בכל צרתם לא צר, והוא קרי עם כתיב, לו בו' ולא בא'. וצריכין להמשיך רחמים שיהיה מם 'לו' צר 'לא' צר, לצאת מן המצר למרחב. ולזה אלו הל"ו שעות של י"ז בתמוז ותשעה באב רומזים על 'לו' צר חלילה, ובתשעה באב שעה אחת אחר חצות היום הוא לידת משיח כדאיתא בספרים (שעה"כ חג השבועות סוף דרוש א', ועיין ירושלמי ברכות ב ד) ונעשה רק ל"א שעות, רומז שיהיה במהרה לא צר.

וזהו אלה הדברים אשר דבר משה, היינו שהוכיח אותם והודיעם

מתוך רעוא דרעיון שב"ק פר' דברים - שבת חזון תשפ"ב

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב (דברים א א). וברש"י, לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז, מפני כבודן של ישראל.

הנה פרשה זו נקראת תמיד בשבת חזון, בעיצומם של הימים שאנו מתאבלים בהם על חורבן בית

המקדש, וידוע מה שאמרו חז"ל (יומא ט:): שחורבן בית המקדש נגרם בגלל שנאת חינום. ויש לומר שלכן בשבת זו אנו קורין את הענין שמשה רבינו אמר תוכחה לכלל ישראל ברמיזה, להראות לנו שאפילו אם לפעמים כשאנו מוכרחים להוכיח אחד את השני, שזה יהיה ברמיזה, 'און נישט מיט די באק ציינער' (ולא באופן של עקיצה), בבחינת הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא (ויקרא יט יז), שלא יגרום ע"י הוכחה זו לשנאת חינום ח"ו.

מתוך קידושא רבא בצפרא דשבתא שב"ק פר' דברים - שבת חזון תשפ"א

שב"ק פרשת מטו"מ תשפ"ג

השולחן הטהור ליל שב"ק

והתאוותם לכם לנבול קדמה וגו' (במדבר לד י).
מכלל דבעי דרישה, שהאדם צריך לדרוש ולבקש על הגאולה.

ידוע הסיפור על הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבזו זי"ע, שפעם בעת שישב ולמד בחדרו נכנס אליו נכדו כשהוא ממרר בכבי, שאל אותו הר"ר מדוע הוא בוכה, נענה הנכד ואמר ששיחק עם חבריו במשחק המחבואים, והתחבא היטב וחיכה שחבריו יחפשוהו, ומשחיכה זמן רב יצא ממחבואו ולא מצא את חבריו בשום מקום, והבין שחבריו לא חיפשוהו כלל, ולכן הוא בוכה. זלגו עיני הר"ר ברוך דמעות, ואמר, שעל כך גם מייללת השכינה הקדושה ואומרת 'אני התחבאתי כדי שתחפשו אחרי ואתם כשאינכם רואים אותי עוזבים אותי ולא מחפשים אחרי'.

עוד כתב התפארת שלמה, שבשבת פטור מלהתאבל על חורבן הבית, וזה מה שאנו אומרים 'אוהבי ה'

היום כ"ה תמוז היה יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי מאיר'ל אפטער זי"ע בעל אור לשמים, ובקדשים הלילה הולך אחר היום. הרה"ק כותב בספרו לבאר הפסוק הנ"ל, כי המשכת השפע לבני ישראל צריך להיות נמשך מזימין עתיקין שנקרא ימי קדם וזה פי' הכתוב 'והתאוותם לכם' שיהיה לכם תאוה ורצון להמשיך שפע מימי קדם, וזה פי' 'לנבול קדמה מורה על ימי קדם'.

התפארת שלמה שהיה מתלמידיו, כתב דברים דומים וביתר

הרחבה, שמה שכתוב 'והתאוותם' הוא לשון תאוה, ומרמז לנו כי גם זה הוא טובה לאדם שיש לו על כל פנים תאוה ללכת בדרך הישר, ומצפה על הגאולה שיהיה בזמן קרוב, כמו שאמרו 'ציון היא דורש אין לה' (ירמיה ל יז),

שאמרו חז"ל (שבת ק"ח). כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, כי מחמת המצוה של עונג שבת בהיותו מאמין שהשכינה שורה בישראל הנה זה שכרו נחלה בלי מצרים.

ויש לומר כוונה בדבריו, שזה גופא שהאדם אינו טרוד בשבת ויש לו קצת הרחבת הדעת, זה גופא הוא מעין עולם הבא, ועצם זה הוא בכחינה מה שאנו מצפים שיהיה כשנוכה לגאולתנו ולהשראת השכינה.

ובאשר מדברים על הקשר של שבת קודש לימות המשיח, הנה מספרים שפעם אחת שבת הרה"ק ר' מנחם מנדל מדימנוב ז"ע בעיר 'לבוב', ערב שבת אחר חצות היום, שלח את משמשו לרחוב העיר, לראות אם אנשי 'לבוב' כבר מקבלים את השבת. חזר המשמש אל הרבי, ואמר לא, האנשים עדיין עוסקים ראשם ורוכס במלאכה ומסחר, אין עדיין סימן לקבלת שבת, כעבור שעה יצא המשמש שוב בהוראת הרבי, לדעת ולהתבונן האם כבר מתכוונים בני 'לבוב' לקבלת שבת מלכתא, אך גם בפעם הזאת שב המשמש ובפיו הבשורה כבראשונה, אומרים הם אנשי העיר, שעוד היום גדול, ולפתע פתאום נשמע קול צופר

המחכים בבנין אריאל ביום השבת קודש שישו ושמחו', שגם אלו המחכים לבנין בית המקדש, כשמגיע שבת קודש צריכים להיות בשמחה. והוא על דרך מה שכתוב 'אך את שבתתי תשמורו' (שמות לא יג), וכמו שפי' רש"י, אף על פי שהפקדתיך לצוותם על מלאכת המשכן, אל יקל בעיניך לדחות את השבת מפני אותה מלאכה, כל אכין ורקין מעוטין, למעט שבת ממלאכת המשכן, כי עיקר מעלת הבית המקדש שיהיה השכינה שורה בישראל, וביום השבת גם עתה בזמן הגלות השכינה שורה בתוכנו, וזה מה שכתוב 'אך' לשון מיעוט, רצה לומר אף שבני ישראל הם במדרגה תחתונה, אעפ"כ השכינה שורה עמנו. לכן הגם שאמרו חז"ל (תענית ל:) כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, בכל זאת בשבת צריכים להיות בשמחה, ששבת יש לה בחינה של 'מעין עולם הבא', מה שאנחנו נזכה בגאולה כשיבנה בית המקדש במהרה.

אמנם מחמת כובד הגלות ועמל הפרנסה אנו חשוכים אנוסים בדבר זה שאין אנו מתאבלים על חורבנו, וא"כ במה יזכה האדם לראות בנחמה אם אינו מתאבל על ירושלים. אך העצה לבל ידח ממנו נדח, כמו

האור, ולפי"ז נכון להקדים הענבים השחורים בברכה.

ויש לומר שהוא הדין בימי בין המצרים. יש הבחינה של 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד' (בראשית א ה), שהזמן של ימי בין המצרים הם ימים חשוכים, ואחרי זה כשמגיעים השבתות של ימי בין המצרים שהם מאירים כמו בוקר, וכשמענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנהיה בחינה של 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד', שיהיה מקשה אחד של יום.

ויש לומר על דרך זה, במה שנאמר בפרשתן 'ויסעו ויחגו', ובכל פעם המקום ששם היה 'ויחגו', משם כופלים ואומרים 'ויסעו' ממקום ההוא, והענין הוא ש'ויחגו' מרמז על שבת קודש, 'ויסעו' מרמז על הנסיונות שאנו עוברים בששת ימי המעשה, כמו שאמר הבעל שם טוב, שכל יהודי עובר מ"ב מסעות במשך כל ימי חייו, והיינו נסיונות החיים. ובאיזה כח יש לנו לעבור כל הנסיונות האלו, ע"י השבת שנותן ברכה לששת ימי המעשה. וזהו מה שנאמר 'ויסעו ויחגו' 'ויסעו ויחגו', שע"י החניה במקום ההוא, דהיינו שבת כדאמרן, אפשר להיות 'ויסעו',

חזק, אנשים החלו נחפזים ורצים, באחת נסגרו החנויות, מבית המבילה יצאו הכל לבושים בגדי שבת, והשבת ירדה בפתאום על העיר 'לבוב'.

נענה הרה"ק מרימנוב, ואמר למושמשו, המשיח יבוא כמו שבאה השבת בלבוב, אנשים יעסקו במלאכה ראשם רובם, ולפתע פתאום ישמע קול שופר בקול תרועה חזקה, מבשר ואומר שמושיח בא.

והנה בשבוע הבעל"ט ביום רביעי ראש חודש מנחם אב יחול יומא דהילולא של האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב זצ"ל, ופעם בעת עריכת השולחן בחמשה עשר בשבט, היה נוכח שם גם האדמו"ר בעל נועם אליעזר מסקולען זצ"ל, האדמו"ר מסקולען שאל לאדמו"ר מבאבוב, באופן שמזדמן לפניו על השולחן, ענבים ירוקים וענבים שחורים, איזה מהם מוקדם לברכה. השיב האדמו"ר מבאבוב, דיש להביא ראוי מדברי חז"ל שאמרו (שם ע"ו): מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי, וסתם עזים שחורות סתם רחלות לבנות, אמר ליה כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא, הרי שבא החושך לפני

ובזה אפשר לומר כוונה במה שנאמר 'אך את שבתתי תשמורו', שא"ך מרמז לכ"א ימי בין המצרים, ובימים אלו צריכים להיות בבחינה של 'שבתותי תשמורו', כענין שנאמר (בראשית לו יא) 'ואביו שמר את הדבר', להמתין ולצפות מתי יבא השבת, שאז אני יזכה להשראת השכינה בבחינה שיהיה בבנין בית המקדש, וזהו בחינה ממה שנאמר 'והתאוותם', דהיינו שיהיה לכם תאוה ורצון שנוכה להשראת השכינה.

אמנם צריכים לדעת שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, ולפי פשוטו של מקרא הפירוש של 'והתאוותם' הוא להסתובב, דהיינו לא מספיק שיש לאדם תאוה רצון לכיאת המשיח, אלא צריכים להוציא הרצון מכוח אל הפועל ולהסתובב, כדי שנוכל לזכות במהרה לגאולה שלמה.

יעזור השי"ת שנוכה להשראת השכינה לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

שאנחנו יכולים לעבור הנסיונות באותו מקום.

והן שמעתי מהרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שאמר בשם החפ"ן חיים שמי הוא זה שיכולים לקרותו 'א העכערע איד' (יהודי מרומם), זה יהודי שיכול להתרומם ולראות מה שנמצא מעבר לקיר, יש לפעמים מצבים 'וואס מען טאפט א וואנט' (שעומדים מול קיר), אולם האדם שיכול להתרומם במצב הזה ולראות מה שיש מעבר לקיר, שמעבר לקיר יש מצב של כל טוב, הוא האדם שנקרא 'א העכערע איד'.

ועלה בלבי לומר לפי דבריו, ולפי מה שידוע שהבאר מים חיים היה 'א קאפ העכער בשבת' (היה לו ראש יותר גבוה בשבת), שבשבת קודש יש יכולת לכל יהודי להיות 'א העכערע איד', לרומם את עצמו מה יש מעבר לקיר, שמעבר לקיר יש גינה וכל מיני מטעמים 'מעין עולם הבא'.

קידושא רבה בצפרא דשבתא

המקדש נחרב מפני שנאת חינום, וזה נגרם ע"י לשון הרע, ורמזו לענין זו יש בהפטרות של שלש דפורנעותא שאנו קורין בשבועות אלו, שבשבת שעבר קרו 'דברי ירמיהו' (ירמיה א א), ובשבת זו קראנו 'שמעו דבר ה' (שם ב ד), וזה ששומע לשון הרע גם יש לו חלק בלשון הרע, שאם הוא לא היה שומע לא היה למדבר עם מי לדבר.

אמנם יש עוד בחינה בענין הדיבור, שגם לו יש חלק בחורבן, שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו (ירושלמי יומא א א, מדרש תהלים קלו י), ובחינה זו הוא ענין הדיבור בבית המדרש באמצע התפילה. וידוע מה שאמרו חז"ל (מגילה כט.) על הפסוק (יחזקאל יא טו) 'ואהי להם מקדש מעט', אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל. והיום שאין לנו בית המקדש, הבתי כנסיות ובתי מדרשות הם במקום המקדש, וכשאנו מזוללים בענינו של מורא מקדש, אנו גורמים בדיבור שלנו כאילו נחרב בית המקדש בימינו.

ראיתי סיפור שהביא המגיד מישרים הרה"ג ר' מאיר אקער

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'. איש כי ידור נדר וגו' לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (במדבר ל ב-ג).

האור החיים הק' מוקדק שצריך לדעת כוונת אומרו לאמר, כי למי יאמרו בני ישראל, ואם הכוונה היא שראשי המטות יאמרו לבני ישראל, היה לו לומר לאמר לבני ישראל.

ונראה לומר שפסוק זה בא להורות על גודל חשיבות כח הדיבור, וכוונת הכתוב באומרו לאמר, הוא על ענין האמירה, ש'זה הדבר אשר צוה ה'', שכוח הדיבור הוא מה שהבורא ברא את האדם באופן שהוא מדבר, כמו שנאמר (בראשית ב ז) 'וייצר ה' אלוקים את האדם וגו' ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה', וכמו שמתרגם תרגום אונקלוס (שם) נפש חיה רוח ממלא, ולכן מוטל על האדם לנצל את כוח הדיבור לטוב.

אנו קורים פרשה זו בימי בין המצרים, והדיבור לקח לעצמו חלק גדול בחורבנו של בית המקדש, דהלא בית

הבר מצוה נחלה ר"ל ומצבו התדרדר, עד שנתבקש לישיבה של מעלה. כעבור זמן מפטירתו התגלה אלי לילה אחד בחלום, ואני רואה בחלום איך שידיו ופניו שלו מלא צרעת ושחין באופן גורא ומבהיל, וגודעועתי מאוד לראותו בכך, שאלתי אותו בחלום על מה ולמה הגיע לכך, בשברון לב סיפר לי כי כל זה הגיע לו על כך שדברנו בעת שירת 'לכה דודי' בבית המדרש, וכעת כיון שאני כ"כ צרוע ומוכה שחין איני יכול להגיע למקומי ולהיכנס לשום היכל, וכך אני נע ונד בעולמות. ברוב תחנונים הוא ביקש ממני שאעשה ככל יכולתי לטובת נשמתו.

בשהתעוררתי בבוקר ישבתי וחשבתי מה אני יכול לעשות לטובת נשמת ידידי ז"ל שיבוא על תיקונו, החלטתי שמשבוע זה ואילך אסתובב בכל שבת בבתי המדרשות שבעיירי לעורר את אחינו בני ישראל על גודל החומר של שיחה בבית המדרש בשעת התפילה, וכן אספר להם על מה שהתגלה חברי אלי בחלום, ויהא זה לזכות ולעילוי נשמתו של ידידי ז"ל. ואכן כך עשיתי מאז התחלתי לכתת רגלי בכל שבת לבית מדרש אחר בכל קצוות העיר

שליט"א, אשר שמע אותו מבעל המעשה בעצמו. שלאחרונה הוא נסע לאשדוד כדי להשתתף בשמחת הבר מצוה של יתום. כשהגיע לשמחה, ראה יהודי בשנות החמישים לחייו המסתובב באולם ממש כבעל השמחה, מקבל את פני האורחים ומחלק כיבוד. והוא רצה לדעת מי הוא האיש הקרוב כ"כ לשמחה וטורח כ"כ שהכל יהיה על צד היותר טוב. הוא ניגש לחתן הבר מצוה ושאל על אותו יהודי, האם הוא דוד שלך או קרוב משפחה, לשמע השאלה ענה החתן בהתרגשות שיהודי זה היה ידיד קרוב מאוד לאבי ז"ל, והוא הציע לו לגשת אליו, שישפר לו הסיפור על הקשר שלו לאביו ז"ל. היהודי הזה ניגש אליו והוא השיב לו כי כעת הוא עסוק מאוד בקבלת האורחים, ואי"ה כשיתפנה הוא יספר לו.

בסוף השמחה הוא החל לגולל לו את הסיפור, שהוא היה ידיד טוב של אבי החתן הבר מצוה, וישבו ביחד בבית המדרש בתפלות שבת קודש, וכיהודים ירא שמים היה נזהרים שלא לדבר בעת התפלה כפסק השו"ע, אך בעת שירת 'לכה דודי' ישבו כל שבוע ודברו על דא ועל הא, וחשבו לתומם שאין זה נחשב כמדבר בעת התפלה. חלפו ועברו הימים ואבי חתן

שאמרתי ברכות בנעימות בבית הכנסת. ושלחו לי חוזר לעולם הזה להודיע לאנשים כמה חשוב מה שאומרים ברכות ומתפללים בנעימות. שאלו אותו עוד על הכתר של עלים שחבוש על ראשו, אלו עלים של גן עדן ושלחו אותי כדי שזה יהיה שמירה בשבילי שלא אתקלקל מעולם הזה.

היוצא לנו משתי סיפורים אלו שאנו רואים החשיבות של דיבור בבית המדרש, מצד אחד כמה חמור האיסור לדבר באמצע התפילה, ומצד שני כמה חשוב התפילות והברכות שאומרים בנעימות.

ונראה לומר שזה כוונת הכתוב 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר', שבענין האמירה ודיבור, יש בכוחו להטות האדם למוטב או לרע.

ועלה בלבי לומר כוונה בהמשך הפסוק 'זה הדבר אשר צוה ה' והוא על דרך שאנו רואים שתקנו חז"ל שהתפילות שלנו דוקא יהיה בצוותא עם עוד יהודים, שמגיעים לבית המדרש ומתפללים עם מניין אנשים, ולכאורה ענין זה יש לה חסרון שזה גורם שיש אנשים שמנצלים ענין זו לרע, שהם מסתכלים על התפלות

לעורר את מתפללי בית המדרש. אמנם בלב יחלתי וציפתי לראות אות וסימן מן השמים שאכן אני מסייע במרחתי זאת לנשמת ידידי ז"ל. כעבור חצי שנה מאז שהתחלתי בפעולות הללו ברוב טרחה ויגיעה, והנה בלילה אחד שוב התגלה אלי ידידי והפעם בפניו זוהרות באור יקרות, ואין שום סימן מכל הצרעת והשחין שנראו עליו בחלום הראשון, הוא הודה לי על כל מה שעשיתי למענו, ובישר לי שב"ה כבר הגיע למקום מנוחתו בזכות פעולתי לעורר יהודים על האיסור החמור שלא לדבר בעת התפלה.

שמעתי השבוע עוד סיפור שסיפר האור זרוע, שבתקופתו היה יהודי שעסק כקברן בחברה קדישא, שהגיע יום אחד לבית הכנסת וראה יהודי עם כתר של עלים על ראשו יושב מחויץ לבית הכנסת, היהודי היה נראה מוכר לו, שאל אותו האם אתה לא פלוני ואלמוני שקברתי לפני כמה ימים, הוא ענה לו כן, היהודי הזה היה איש פשוט מאוד, אולם עכשיו היה לו פנים מאירים במיוחד, ושאל אותו אני שרואה שאתה נראה טוב, מה קרה אתך כשעלית השמימה, ענה לו היהודי שמיד הובילו אותו לגן עדן, שאל אותו באיזה זכות, ענה לו בזכות

לדבר באמצע התפילה, והיה פרשת בשלח ודרש בפסוק (שמות יד יד) 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ש'ה' ילחם לכם' כשאתם תחרישון, כשאתם תשבו בשקט בלי לדבר באמצע התפילה. ולפי זה יש לומר שגם בפרשתן הקשר בהמשך הפרשה במלחמת מדין לענין חשיבות הדיבור בראש הפרשה הוא גם על דרך זה, ש'ה' ילחם לכם' כשאתם תחרישון, כשאינם מדברים באמצע התפילה.

הנה רציתי להוסיף עוד נקודה בענין מורא מקדש שיכולים להתחזק בימים אלו של ימי בין המצרים, השבוע ביום שלישי כ"ט תמוז יחול יומא דהילולא קדישא של רש"י הק', המנן אברהם (א"ח קנא י) מביא מספר חסידים (קכת,קג) שרבינו יעקב היה מכבד בזקנו לפני הארון הקודש. ומקובל שרבינו יעקב היה זקינו של רש"י, וזכה לנכד כמו רש"י בזכות זה שהוא היה מכבד בזקנו לפני הארון הקודש.

צריכים להתעורר מגודל השכר שמקבלים על הדאגה שבית המדרש יהיה נקי כראוי ויאות לבית ה', וצריכים להתעורר בענין זה

בבית המדרש כמו מפגש חברתי, וזה גורם שידברו באמצע התפילה, ולמה לא תקנו שכל אחד יתפלל ביחידות, וכך אף אחד לא יפריע אותו באמצע התפילה, אולם מנגד עצם זה שמתפללים ביחד יש לתפילות כוח מיוחד, והוא הכוח הרבים של הציבור, ועי"כ יכולים להשפיע על הזולת כשמתפללים בנעימות, כשהוא רואה את חברו מגיע לזמן לתפילה ומתפלל בכוונה, זה משפיע עליו שגם הוא ילך בדרכיו. וזהו 'זה הדבר אשר צוה ה'', ש'צוה' הוא לשון צוותא, שבענין הדיבור יש הכוח של צוותא שאחד משפיע על חברו, וצריכים להזהר לא להיות מאלו שמשפיעים לרע, ולנצל כוח השפעה לטובה.

ולפי זה מובן המשך הפרשה שכתוב 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה', כמו שמבואר בספרים הק' שמי שאינו מחלל דיבורו, יש לו כוח ש'ככל היוצא מפיו יעשה', מי שאינו מחלל דיבור בבית המדרש אז מקבלים תפילתו.

ויש לבאר עוד המשך הפרשה במלחמת מדין, והוא לפי מה שזכור לי מפעם שעורר ב"ק אאמו"ר זי"ע את הציבור בענין חומר האיסור

וכשהם רואים טישו על הריצפה הם מרימים אותו וזורקים לפח, והכל בשביל הדאגה שהבית מדרש יראה מכובד כראוי ויביאות לבית ה', ובזכות זה זוכים לילדים טובים כמו שרואים אצל רש"י הק'.

יעזור השי"ת שנזכה להיות מאלו שמכבדים בית ה' ונוהרים בענין מורא מקדש, ועיי"כ נזכה לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

במיוחד בימים אלו שאנו אבלים על חורבן בית המקדש, שלא נולד בקדושת בית המדרש. כשיהודי שותה כוס קפה צריך להיזהר לזרוק את הכוס לפח, שאמנם שטוב שאנו מרגישים בבית בתוך בית המדרש, אמנם גם בבית אחרי ששותים לא צריכים להשאיר הכוס שאחרים ינקו אחריו. יש יהודים יקרים שמגיעים לבית המדרש ורואים כוסות על השולחנות הם אוספים את הכוסות,

דעו דרעון

וגו'. ויאמר אליהם משה אם תעשו את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמת. ונכבשה הארץ לפני ה' וגו' והיתה הארץ הזאת לכם לאחזה וגו' (במדבר לב א-ג, וז, כבב).

בספרים הק' דקדקו להבין הכוונה במה שאמרו בני גד ובני ראובן 'הארץ אשר הכה ה'', וכי לא ידענו שזוהי הארץ שהכה ה', וכי מה באו להוסיף כאן בדברים אלו.

כ"ק אאזמו"ר זי"ע מבאר הכוונה בדרך המוסר, דהנה לכאורה התשובה אשר השיב להם משה רבינו

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד וגו'. ויבואו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר. עמרות ודיבן וגו'. הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה. ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה וגו'. ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה. ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו. ואנחנו נחליץ חשים לפני בני ישראל עד אשר אם הביאנו אל מקומם

ואמר להם משה רבינו, כי ההוכחה לכך, שקיבלו את דבריו, יהיה 'אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה', פירוש שבהליכתם בראש המחנה יוכיחו כוונתם, דאינם יראים כלל מן האויב. שלפי שהליכתם במלחמה הוא 'לפני ה'', ולא כדרך האומות היוצאים למלחמה, וממילא אין ניצחונם תלוי כלל בריבוי אנשי המלחמה וכלי המלחמה, כי אם בגזירת ה' בלבד, והם אינם אלא כמשתדלים מצד חובת ההשתדלות. וממילא בעשותם כן, יחזקו ויאמצו את לב בני ישראל לבטוח בנצחון המלחמה בישועת ה'.

מספרים שכשברח האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע מציפורני הרשעים בשנות השואה, באמצע הבריחה עצר האדמו"ר מבעלזא לכמה רגעים, והמשמשים והעסקנים שהבריחו אותו היו באימה וחרדה שח"ו הרשעים לא יתפסו אותם, ושאלו להאדמו"ר למה הוא עצר, ענה להם האדמו"ר, ראיתי שמרוב שבורחים בהתלהבות, נדמה להם שכל ההצלה הוא בידם, ושכחו שסך הכל מה שהם עושים זה השתדלות, וההצלה הוא ביד ה', ולכן צריכים לברוח באופן של מנוחת הנפש ובלי בהלה.

'האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה', הרי טענה פשוטה ומוכנת מאלוהי היא, ומאי סלקא דעתך שיסתפקו המה בכך שינחלו נחלתם בעבר הירדן, ולא יבואו לעזור ולסייע לאחיהם בכיבוש ארץ ישראל. אלא יש לומר הכוונה, דבאמת ידעו בני ישראל כי כל סדר כיבוש הארץ יהיה בדרך של נסים ונפלאות ושלא כדרך הטבע כלל, ולכן היתה טענת בני גר ובני ראובן, שאליבא דאמת אין בהם צורך כלל, כי לה' הישועה, וכל ענין היציאה למלחמה אינו אלא על פי ציווי ה', וזהו שאמרו 'הארץ אשר הכה ה'', פירוש, כי כדרך הנסים ונפלאות שנעשו לישראל עד עתה במלחמת סיחון ועוג, כן יהיה גם מכאן ואילך, וא"כ אין צורך להם כלל.

והשיב להם משה רבינו, כי אמנם אמת הוא טענתם שלא בחיל ולא בכוח תנוצח המלחמה, והכל הוא רק בסייעתא דלעילא, וחובה על האדם לידע דאף אחרי כל דרכי השתדלותו באופנים טבעיים הכל רק מה' יתברך, שהוא המסבב את כל הטבע, אמנם מ"מ מוטל על האדם חובת השתדלות לפעול כפי יכולתו להשלמת המעשה על צד השלימות, ועליו לנקוט בפעולות ובמעשים שיביאוהו לידי כך. והוסיף

שבכל צרתם לו צר, וזה מה שאמר 'אם תחלצו לפני ה', ולא לפני בני ישראל, שעיקר משאלותינו צריכה להיות שימלא ה'.

אמנם הגאולה הוא רק ביד ה' שהוא יחיש פדותנו. ובכל זאת מוטל עלינו החובה להשתדל ולפעול במעשינו לקרב גאולתנו.

זכורני שלפני כמה שנים נסעתי בירושלים עם מונית, הנהג היה אפיקורס ר"ל, ואמר לי איך אתם חושבים על בנין בית המקדש, הערכים לא יתנו שיבנו בית המקדש על הר הבית. אך לא הבין שלא אנחנו נבנה את הבית המקדש, אלא שהקב"ה בעצמו יחריב את כל התיפלות שבהר הבית ובכל העולם, והר הזתים ייבקע, ואז ירד בית המקדש של אש מן השמים. אולם בכל זאת מוטל עלינו לפעול בכל כוחינו שנוכה לביאת בן דוד ובנין בית המקדש.

יעזור השי"ת ויחוס וירחם עלינו ויבנה לנו בית מקדשינו בביאת גוא"צ בב"א.

התפארת שלמה כתב, שבני גד ובני ראובן רצו להישאר בחוץ לארץ, כדי להעלות הניצוצות הקדושות שבחוץ לארץ, ועי"ז יבוא משיח צדקינו, וזה מה שכתוב 'ואנחנו נחלץ חשים' אותיות משי"ח.

ויש לומר דלפי דבריו מובן, מה שאמרו בני גד ובני ראובן 'ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל', ומשה רבינו שינה ואמר 'אם תעשון את הדבר הזה אם תחלצו לפני ה' למלחמה', ולא אמר לפני בני ישראל. דכל הענין היה להביא לימות המשיח, בני גד ובני ראובן חשבו שהעיקר מה שצריכים לפעול כדי להביא לימות המשיח הוא תיקון של הענין של שנאת חנם, דהלא כל החורבן היתה בגלל שנאת חנם (יומא ט:), וחשבו שמה שמען להם משה רבינו 'האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה', זו מענה שאינם דואגים בשביל אחיכם בני ישראל. ענה להם משה רבינו העיקר מה שצריכים לעשות כדי להביא הגאולה, הוא הענין להתפלל על שכינתא בגלותא, על צער השכינה

שמחת הבר מצוה לבן ידידנו הר"ד יעקב לזכרובים הי"ו
יום ראשון פר' דברים אור לכ"ח תמוז תשפ"ג

מצוה אברך בברכה 'שוה הקטן גדול
יהיה', היינו כמו הכוכב שרק נראה
קטן והוא גדול ביותר.

והנה באמת בתוך העיר מקום מיושב
בבתים ומואר אין הכוכבים
נראים כ"כ, ורק מחוץ לעיר במקום
פתוח וחשוך אז הם נראים היטב,
ובחור הבר מצוה נעשה בן י"ג למצוות
בתוך ימי בין המצרים, והזמן דומה
לחשכות, ודווקא אז יכולים להבחין
במראהו הגדול.

ויעזור השי"ת שיוכה בחור הבר מצוה
לגדול בתורה ועבודה ויראת
שמים, בבחינת 'כוכבי השמים לרוב'
שיבחינו באמת בגדלותו, ושנוכה
לגאולה השלימה בב"א.

איתא בפרשתן (דברים א ה) 'בעבר
הירדן בארץ מואב הואיל
משה באר את התורה הזאת לאמר',
היינו שהחל משה רבנו ללמוד את
התורה מתחילתה, ובחור שנעשה בר
מצוה מקבל עליו עול תורה ומצוות
מתחילה, ויעזור השי"ת שיוכה בחור
הבר מצוה לגדול בתורה ועבודה ויראת
שמים..

עוד איתא בפרשתן (שם י) 'ה' אלוקיכם
הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי
השמים לרוב', וצריך ביאור הלשון
'כוכבי השמים'.

וביארנו בספרים הק' הכוונה
שהכוכבים בעולם הזה
נראים קטנים עד למאוד, אלא שבאמת
הם גדולים ביותר, ואת בחור הבר

סעודת ראש חודש מנחם אב בהיכל בית מדרשינו

יום רביעי פר' דברים ר"ח מנחם אב תשפ"ג

לבו לשמוע באמת, ואיתא בנמרא סנהדרין (צה.). שרבי יהושע בן לוי מצא את אליהו הנביא ושאלו, אמר ליה אימת אתי משיח, אמר ליה זיל שייליה לדידיה וכו' אול לגביה, אמר ליה שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה לאימת אתי מר, אמר ליה היום, אתא לגבי אליהו, אמר ליה מאי אמר לך, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי, אמר ליה שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא ולא אתא, אמר ליה הכי אמר לך, 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צה ז).

והיינו הרמז במה שאמר 'הסכת ושמע ישראל היום', היינו שאם ישים לבו לשמוע באמת, אז יזכה לבחינת 'היום' דאתי בו משיח, וזה רק אם בקולו תשמעו' שידבק עצמו לשמוע את דבר האלוקים.

ויעזור השי"ת שנוכה במהרה לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת המשיח בב"א.

בפרשתן (דברים א, יז) 'והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו'. הבעל שם טוב עמד בדקדוק לשון הפסוק שאמר 'אשר יקשה מכם', ומה עניין 'מכם', ועוד שאמר 'ושמעתיו' למה לא אמר 'והודעתיו'.

וביאר דאיתא בחז"ל (זה"ק ח"ג קכו). שבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת 'שובו בנים שובבים' (ירמיה ג כב), ובאמת דבר זה הוא ממה שבני האדם אינם מאמינים לו כ"כ בניקל, ולכך אמר 'והדבר אשר יקשה', היינו מה שיש לכם מניעה להאמין, המניעה הוא 'מכם', שגסות ועכירות החומר שלכם הם מסך המבדיל מלשמעו, וזהו שאמר 'תקריבון אלי', והיינו שיתקרב לבחינת משה שנאמר (שמות ג ה) 'של געליך' שהוא בחינת החומר, ויזככו כראוי, ואז 'ושמעתיו', היינו על ידי בחינת אמצעיות דמשה יוכל לשמוע, ע"כ.

והנה הצירוף לחודש אב יוצא מהפסוק (דברים כו ט) ה'סכת ו'שמע ישראל ה'יום, והיינו שיסכית וישים

שמחת הברית לדרך הנימול בן ידידנו הר"ר בנימין קובלסקי הי"ו נכד ידידנו הר"ר יוסף סינגר הי"ו

יום רביעי פר' דברים ר"ח מנחם אב תשפ"ג

עלינו ורוצה בטובתנו, ונתכוון בחורבן הבית את קיום עם בני ישראל, כהא שאמרו חז"ל (מדרש שו"ט תהלים ע"א) 'שפך חמתו על עצים ואבנים' כדי שלא יעקר שם ישראל. ולכן בזמן הברית כשהתינוק בוכה ואלהו מלאך הברית שיבשר לנו עת הגאולה עומד ומשגיח, יש בזה מעין רמז לגאולה העתידה.

הנה נפסק בשו"ע (או"ח תכ"ג) 'כיום ראשון של פסח יהיה לעולם מ' באב, וסימן על מצות ומרורים יאכלוהו' (במדבר ט"א), והיינו מצות רמז לפסח ומרורים רמז למ' באב.

ומנהג התימנים לומר בליל ט' באב הנוסח 'מה גשתנה הלילה הזה מכל הלילות' כמו בפסח, ומילתא היא, לרמז שכמו שקודם ליציאת מצרים בזמן מכת בכורות הניחו בני ישראל דם פסח על משקוף הבית ודילג השי"ת על הבתים האלו, ובוה זכו ליציאת מצרים משעבוד לגאולה, כמו כן ברית מילה בט' באב יש ברם המילה רמז לגאולה העתידה.

הנה זכינו שיודמן לפנינו סעודת ברית מילה בראש חודש מנחם אב, ויכולים לאכול בשר, וכמו שאמר האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע על עניין סיום מסכתא בתשעת הימים, שיהודי תמיד מסתדר וימצא עילה לאכול בשר ולשתות יין.

חשבתי בשייכות שבין ברית מילה לחודש אב, ראשית ידוע שחודש 'אב' הוא מלשון אבא, וידידנו הרב בנימין שליט"א נעשה עכשיו אבא, וכל אב כשנולד לו בן הרי הוא מל את בנו בשמונת ימים, ומלים את ערלת הבן והתינוק בוכה, ואז מתעוררים גם רחמי האב על בנו ובוכה גם הוא, ובכל זאת הוא מל את בנו כיון שיודע שיש בזה טובת בנו שיגדל בקדושה ובטהרה.

וכמו כן היה אצל חורבן הבית, שהקב"ה החריב את בית המקדש על אף שהוא לנו כאב מלשון 'כרחם אב על בנים' (תהלים ק"ג יג), ולכן נקרא שם החודש 'מנחם אב', לרמז שעדיין הוא אב לנו ומרחם

והושבני שבכרית מילה בראש חודש
 אב, ג"כ רוקד הקב"ה
 בשמחה שגם בגלות המור בהיותנו
 מסובלים במרדות הומן, עדיין אנו
 שמחים למול את בנינו, וכהא שאמרו
 חז"ל (שבת קל). 'כל מצוה שקיבלו
 עליהם בשמחה כגון מילה, דכתיב
 (תהלים קיט קסב) שש אנכי על אמרתך
 כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה
 בשמחה, וכל זה לעשות נחת רוח
 ליוצרנו ולקיים רצונו יתברך.

ויעזור השי"ת שיזכה ר' בנימין הי"ו
 לגדל את בנו היניק לתורה
 ולחופה ולמעשים טובים, ויזכו הסבים
 שליט"א לראות נחת מרובה מכל
 צאצאיהם, ושנוכה שיום תשעה באב
 הבא עלינו יתהפך עלינו ליום טוב,
 ושנוכה לגאולה השלימה בבנין ביהמ"ק
 בביאת גוא"צ בב"א.

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע
 שהה פעם בשבת פרשת בא
 אצל הרה"ק הרבי ר' אלימלך
 מליז'ענסק זי"ע, והרה"ק הר"ר אלימלך
 זי"ע כיבד את רמ"ל זי"ע לומר תורה,
 ואמר על הפסוק (שמות יב כו) 'ואמרתם
 זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי
 בני ישראל', וברש"י (שם יא) פי' שם
 פסח 'דרך דילוג וקפיצה', והקשה שיותר
 היה ראוי לומר 'אשר פסח מעל בתי
 בני ישראל', שמוזה היה משמע יותר
 שדילג וקפץ מעל בתיהם, ולמה אמר
 'על בתי'.

וביאר רמ"ל זי"ע, שבכל בית שגרו בה
 בני ישראל, היה הקב"ה קופץ
 ומדלג על הבית וקורא, 'כאן מתגורר
 יהודי', עמד רמ"ל זי"ע על השולחן וקרא
 בקול, 'כאן מתגורר יהודי', כשכוונתו
 על הרה"ק הר"ר אלימלך זי"ע.

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ד יהושע קלפהולץ הי"ו
לרגל שמחת אירוסיו בתו שתחי' בשטטומ"צ למזל"ט

ולעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' יהודה לייב בן ר' חיים יעקב ז"ל
נלב"ע ה' אב תש"ע
ת.ג.צ.ב.ה

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הרה"ח ר' אברהם משה גוטמן הי"ו

לעילוי נשמת אמו
האשה שרה טוביה בת ר' יהושע ע"ה
נלב"ע תשעה באב תשע"ב
ת.ג.צ.ב.ה

זכר עולם יהיה צדק

לזכר נשמת כ"ק הגה"ק
רבי יהושע בן רבי אברהם יוסף גרינוואלד זצוק"ל
אבר"ק חוסט ובעמח"ס חסד יהושע
נלב"ע ו' אב תשכ"ט
זכותו יגן עלינו יגן עלינו זעל כל ישראל אמן